

Z VEDECKÉHO ŽIVOTA

Literárnokritická reflexia slovenskej literatúry 2010

Piaty ročník vedeckého podujatia Literárnokritická reflexia slovenskej literatúry 2010, ktoré poskytuje priestor na výmenu názorov a postojov týkajúcich sa problematiky najnovšej slovenskej literárnej produkcie, sa uskutočnil 9. decembra 2010 v Ústave slovenskej literatúry SAV v Bratislave. Vystúpili na ňom pracovníci vedeckých a akademických pracovísk v SR a ČR, ktorí súhrnne a odborne bilancovali úroveň umeleckých textov. Účastníci prezentovali a konfrontovali hodnotenia literárnych diel publikovaných v danom vydavateľskom roku. Celkovo predniesli trinásť príspevkov.

Sekciu reflektujúcu najnovšiu básnickú tvorbu otvoril Ján Gavura z Katedry slovenskej literatúry a literárnej vedy Inštitútu slovakistiky, všeobecnej jazykovedy a masmediálnych štúdií Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity. Vo svojom príspevku sa zaoberal zbierkami P. Bilého *Nočné mesto*, M. Grupača *Luxus* a R. Tomáša *Vlčie svadby*. Všimol si v nich žánrové rozpätie, vplyv domáceho a zahraničného intertextuálneho kontextu, polohy autorského alter ega. Zamerail sa na konfrontáciu odlišných a príbuzných autorských prístupov, ktoré sa stretávajú v hľadaní identity básnického subjektu. Michal Jareš z Ústavu pro českou literaturu Akademie věd ČR si pre svoju analýzu vybral básnickú knihu Jána Litváka *Básne prané v studenej vode*. V úvode svojho príspevku naznačil viaceré polohy autorskej poetiky. Reagoval na hlavné témy jednotlivých básní, všimol si polaritu lyrického subjektu. Ako kľúčový moment vlastnej reflexie predstavil zmeny v básnikovej poetike, ktorá podľa neho zvláda rozpätie medzi detskou hravosťou a dozrievaním k výrazu. Ľubica Somolayová z Ústavu slovenskej literatúry SAV sa venovala básnickej zbierke Karola Chmela *Chiaroscuro*. Všimla si autonómnosť jazyka a reflexívno-filozofický podtón básní. Okrem toho sa zaujímala o vzťah jeho prekladateľskej činnosti k pôvodnej básnickej tvorbe. V tejto súvislosti skúmala odkazy k postmoderne a existenciu rôznych kontextov. Na záver svojho príspevku sa zamerala na motívické okruhy autorovho písania.

Jana Pácalová z Ústavu slovenskej literatúry SAV sa sústredila na prvú časť básnickej knihy Andreja Habláka *Leknín*. Identifikovala zdroje autorovho písania a konotácií. Poukázala na existenciu paralelných fikčných svetov a čiastočne ocenila jazykovú prepracovanosť textov, ktoré sú podľa jej vyjadrenia vystavené občasnému tlaku verbalizovania. Edita Prihodová z Katedry slovenského jazyka a literatúry KU v Ružomberku predstavila zbierku Miroslava Brücka *Obchádzky*. Pokúsila sa odkryť časové a priestorové významy básní s dôrazom na vybrané významotvorné stratégie a kľúčové sémantické okruhy, ktoré nachádzala v skúsenostnom motíve cesty a v autorskom očarení z pohybu. Rovnako si všimla momenty spájania takmer nespojitelných významov a úroveň syntaktických vzťahov, ktoré sa prejavujú v aktuálnej konfrontácii moderných básnických prístupov s aktualizáciou tradičných tém. Sekciu reflektujúcu pôvodnú poéziu uzavrel Adam Svetlík z Katedry slovakistiky Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade pri-

spevkom analyzujúcim nepriaznivú situáciu v súčasnej vojvodinskej básnickej tvorbe. Na pozadí konkrétneho reflektovania autorských stratégií, postupov a redakčných koncepcií poukázal na špecifiká a odlišnosti viacerých básnických generácií, ktoré konfrontuje s aktuálnym stavom.

Prozaický blok otvoril Radoslav Passia z Ústavu slovenskej literatúry SAV. Vo svojom vystúpení sa venoval próze Dušana Šimka *Gubbio. Kniha udavačov*. Zameriaval sa na odhaľovanie integrity s predchádzajúcou tvorbou. Predstavil motivické, žánrové a kompozičné rozpätie textu. Poukázal na napätie medzi sémantickou rovinou a formou zobrazenia, čoho výsledkom je jazyková a tematická hra. Rovnako upozornil na oslabenú autorskú disciplínu, ktorá potláča estetickú úroveň celej prózy. Karol Csiba z Ústavu slovenskej literatúry SAV predstavil román Jaroslava Rumpliho *Kruhy v obilí (Krátke dejiny death metalu)*. Poukázal na predimenzované zvláštnosti autorskej licencie a rovnako na prítomnosť špekulatívnych konštrukcií. V závere naznačil významové súvislosti prózy s kontextom predchádzajúcej tvorby autora. Lubomír Machala z Katedry bohemistiky Filozofickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci predniesol príspevok s názvom Slovensko-český prozaický experimentátor R. Gál. V súvislosti s dielom tohto autora polemizoval s pojmom experimentálna literatúra, venoval sa autorskej stratégii a poukázal na kľúčové témy. V poznámkach sa snažil odhaliť základné tvorivé postupy próz a príklady žánrovej skladby Gálových textov, ktorých podoba sa pohybuje od krátkych sentencií až po formu denníkových záznamov.

Dana Hučková z Ústavu slovenskej literatúry SAV vystúpila s referátom Holé vety o láske. Poetologicky charakterizovala prózy Dušana Duška a Zuzany Mojžišovej. Všimla si podobnosť oboch poetík, v tejto súvislosti pripomenula spoločné a rozdielne konštanty autorského rukopisu: charakteristickú citlivosť, kompozíciu, sústredenosť na fragmenty, variačné princípy práce s motívami, charakteristický rukopis. Okrem iného upozornila na kombináciu malých a ešte menších udalostí, ktoré najistejšie pôsobia v pocitových prózach oboch autorov. Marta Součková z Katedry slovenskej literatúry a literárnej vedy Inštitútu slovakistiky, všeobecnej jazykovedy a masmediálnych štúdií Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity vo svojom príspevku Na okraj i v hĺbke ženského písania reflektovala knihy Dáše Čejkovej, Moniky Kompaníkovej, Michaely Rosovej. Uvažovala o nich v intenciách individuálneho autorského postoja. Charakterizovala základné poetologické rysy, v poznámkach si všimla individuálny vývin autoriek a akcentovala druhovo-typologické hľadisko. V súvislosti s jednotlivými textami sa dotkla motivických rámcov detstva, patologických problémov jednotlivca, manifestácií strachu a fóbii, zároveň poukázala na problém stereotypu a moment preexponovanej emocionality. Ivana Taranenková z Ústavu slovenskej literatúry SAV sa v referáte Pamäti ako nostalgický „work in progress“ sústredila na spomienkovú prózu Mily Haugovej *Zrkadlo dovnútra*. Zameriavala sa na fungovanie autobiografickej skúsenosti a na miesto pamäti v kontexte slovenskej literatúry. V tejto súvislosti odhaľovala reflexívny ráz prítomnej spomienky, ktorú konfrontovala so základnou identitou umelca. Otázku žánrových špecifik textu spojila s ďalšími literárnymi spomienkami z prostredia domácej knižnej produkcie (J. Bodnárová, A. Vášová). Prozaickú sekciu a celé podujatie uzavrel Vladimír Barborík z Ústavu slovenskej literatúry SAV. Vo svojom príspevku sa venoval dvom knihám

Ivany Dobrákovovej. V prózach *Prvá smrť v rodine* a *Bellevue* podrobne analyzoval kompozičné špecifiká, žánrové zaradenie a motivické postupy. V týchto intenciách vymedzil rozprávačské perspektívy a rovnako poukázal na expresívnu modalitu oboch próz. Napriek prítomnosti spoločných črt zdôraznil výraznejšiu mieru presvedčivosti a naliehavosti druhej autorkinej knihy.

Piaty ročník vedeckého podujatia Literárnokritická reflexia slovenskej literatúry 2010 potvrdil dlhodobé ambície organizátorov vytvoriť platformu súhrnného literárnokritického uvažovania a reflektovania najnovšej literárnej produkcie. Publikačným výstupom odborného seminára bude rovnomenný zborník.

Karol Csiba

Erráta

V Slovenskej literatúre č. 6*, 2010 v obsahoch (slovenskom, nemeckom a anglickom) prišlo v mene autora Szabolcs Simon k zámene krstného mena s priezviskom a na s. 9 má veta správne znieť takto: „*V tomto smyslu se mi velmi těsně pojí se Zdeňkem Kožminem.*“ Redakcia sa za chyby autorom i čitateľom ospravedľňuje.

Redakcia